

REKOMENDACJA

Zespołu ds. realizacji planu działania na rzecz poprawy podejścia do zarządzania bezpieczeństwem opartego na ryzyku

w sprawie czynności niezbędnych do realizacji w sytuacji zarządzania zagrożeniami przenoszonymi

Data wydania

9 grudnia 2022 r.

Rekomendacja jest skierowana do

Wnioskodawców w rozumieniu art. 3 pkt 11 rozporządzenia 402/2013¹.

Treść rekomendacji²

W przypadku przeniesienia przez wnioskodawcę zagrożeń na inny podmiot należy zapewnić, aby podmiot przejmujący zagrożenie dokonał wyceny tego ryzyka, a przyjęte środki bezpieczeństwa zostały uzgodnione przez wszystkie zainteresowane strony. Wnioskodawca nie może odebrać zmiany bez upewnienia się, że wszystkie zagrożenia – również przeniesione – są odpowiednio zarządzane i związane z nimi ryzyko jest na akceptowalnym poziomie.

Powiązane przepisy prawa

- pkt 3 i 4 Załącznika I do rozporządzenia 402/2013,
- art. 17 ust. 1ba i 1bb ustawy o transporcie kolejowym³,
- art. 4 rozporządzenia 1078/2012⁴.

Opis zagadnienia

Dla właściwego zarządzania zagrożeniami niezbędne jest precyzyjne wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nadzór nad każdym zagrożeniem, przy czym należy pamiętać o zasadzie niewykraczania poza domenę działania (kontroli) danego podmiotu.

Zgodnie z pkt 4.2 Załącznika I do rozporządzenia 402/2013 „wszystkie zagrożenia i związane z nimi wymogi bezpieczeństwa, których nie jest w stanie samodzielnie nadzorować jeden

¹ rozporządzenie Komisji (UE) nr 402/2013 z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie wspólnej metody oceny bezpieczeństwa w zakresie wyceny i oceny ryzyka i uchylającym rozporządzenie (WE) nr 352/2009 (Dz. Urz. UE L 121 z 03.05.2013, str. 8, z późn. zm.),

² niniejsza rekomendacja dotyczy wyłącznie zarządzania ryzykiem dla bezpieczeństwa ruchu kolejowego. Nie dotyczy natomiast zarządzania innym rodzajem ryzyka, które może występować w działalności w transporcie kolejowym (zagrożenia bezpieczeństwa informacji, zagrożenia środowiskowe itp.),

³ ustawa z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r. poz. 1984, z późn. zm.),

⁴ rozporządzenie Komisji (UE) nr 1078/2012 z dnia 16 listopada 2012 r. w sprawie wspólnej metody oceny bezpieczeństwa w odniesieniu do monitorowania, która ma być stosowana przez przedsiębiorstwa kolejowe i zarządców infrastruktury po otrzymaniu certyfikatu bezpieczeństwa lub autoryzacji bezpieczeństwa oraz przez podmioty odpowiedzialne za utrzymanie (Dz. Urz. UE L 320 z 17 listopada 2012, s. 8).

podmiot, są zgłaszane innemu właściwemu podmiotowi w celu wspólnego opracowania odpowiedniego rozwiązania. Zagrożenia figurujące w rejestrze zagrożeń prowadzonym przez podmiot, który dokonuje przeniesienia zagrożeń, uważa się za nadzorowane tylko wówczas, gdy wycena ryzyka związanego z tymi zagrożeniami została dokonana przez inny podmiot, a rozwiązanie zostało uzgodnione przez wszystkie zainteresowane strony”.

Z doświadczeń członków Zespołu wynika, że wnioskodawcy często wskazują w prowadzonych rejestrach zagrożeń jako organizację, która ma zarządzać zagrożeniem, inny podmiot. Decyzji o przeniesieniu zagrożenia nie towarzyszą jednak dalsze adekwatne działania, takie jak poinformowanie drugiej organizacji o przeniesieniu na nią ryzyka i jej zobowiązanie do określenia i wdrożenia niezbędnych środków bezpieczeństwa. Dodatkowo brak jest późniejszej wymiany informacji między podmiotami, co w konsekwencji prowadzi do braku monitorowania poziomu ryzyka związanego z danym zagrożeniem.

Warto przypomnieć, że obowiązek współpracy wnioskodawcy z podmiotem, na który przeniesiono zarządzanie danym ryzykiem, wynika również z przepisów ustawy o transporcie kolejowym. Art. 17 ust. 1bb pkt 1 ustawy o transporcie kolejowym określa, że producenci, podmioty odpowiedzialne za utrzymanie, dostawcy usług, materiałów i części, dysponenci, podmioty zamawiające, nadawcy, odbiorcy, załadownicy, wyładownicy, napełniający, opróżniający i przewoźnicy kolejowi są obowiązani do wdrażania niezbędnych środków kontroli ryzyka, w odpowiednich przypadkach przy wzajemnej współpracy oraz przy współpracy z innymi podmiotami.

Fakt wspólnego nadzorowania danego zagrożenia powinien znaleźć odzwierciedlenie w rejestrze zagrożeń zarówno podmiotu przenoszącego zagrożenie, jak i podmiotu przejmującego, poprzez krzyżowe, jednoznaczne wskazanie zagrożeń z rejestru jednego podmiotu w rejestrze drugiego (np. poprzez wskazanie podmiotu i symbolu (numeru) zagrożenia).

Przeniesienie zagrożenia do zarządzania przez inny podmiot nie oznacza wyzbycia się za nie odpowiedzialności. Rolą wnioskodawcy w dalszym ciągu pozostaje nadzorowanie, czy dla wszystkich zagrożeń spełnione zostały wymagania bezpieczeństwa.

Skuteczność wdrożonych środków bezpieczeństwa musi być stale monitorowana. W tym celu konieczne jest zapewnienie skutecznej wymiany informacji między zainteresowanymi podmiotami. Obliguje do tego m.in. art. 4 rozporządzenia 1078/2012, który określa, że przedsiębiorstwa kolejowe, zarządcy infrastruktury i podmioty odpowiedzialne za utrzymanie, łącznie z ich wykonawcami, w drodze ustaleń umownych winny zapewnić wzajemną wymianę wszelkich odpowiednich informacji dotyczących bezpieczeństwa, wynikających ze stosowania procesu monitorowania, aby umożliwić innej stronie podjęcie wszelkich koniecznych działań naprawczych dla zapewnienia stałego utrzymywania stanu bezpieczeństwa systemu kolejowego.

Warto bowiem mieć na uwadze, że warunkiem zapewnienia kontroli nad zagrożeniami z obszaru ryzyka wspólnego jest stosowanie przyjętych rozwiązań przez wszystkie zainteresowane strony, a w przypadku konieczności wprowadzania modyfikacji wspólne ich określanie i wdrażanie.

Powyższe wytyczne są oparte częściowo na wymaganiach rozporządzenia 402/2013, w ramach którego proces zarządzania ryzykiem ma zastosowanie w przypadku zmian znaczących. Warto jednak pamiętać, że zasady będące podstawą procesu zarządzania ryzykiem, ustanowione w tym rozporządzeniu, są powszechną praktyką w zakresie zarządzania ryzykiem i dlatego można je stosować również we wszystkich innych sytuacjach, w których konieczna jest ocena ryzyka.

Podsumowując, podstawą wspólnego nadzorowania przez podmioty zagrożeń z obszaru ryzyka wspólnego jest wdrożenie efektywnych rozwiązań pozwalających na wspólne określanie środków bezpieczeństwa, następnie ich monitorowanie i ewentualne modyfikowanie dla zapewnienia jak najskuteczniej kontroli ryzyka związanego z danym zagrożeniem. Nie będzie to możliwe bez bliskiej współpracy między podmiotami i wdrożenia mechanizmów efektywnej wymiany informacji.

Przewodniczący zespołu

**KAMIL WILDE
WICEPREZES URZĘDU
TRANSPORTU KOLEJOWEGO DS.
BEZPIECZEŃSTWA**

*/Dokument podpisano kwalifikowanym podpisem
elektronicznym./*

Informacje w tej sprawie można uzyskać pod numerem tel.: 22 749 15 30

Urząd Transportu Kolejowego – Departament Techniki i Wyrobów

Prezes Urzędu Transportu Kolejowego przetwarza przekazane dane osobowe zgodnie z przepisami. Szczegółowe informacje znajdują się na stronie www.utk.gov.pl/pl/rodo